

Miten minusta tulisi (seniori)tanssija?

Miehet eivät tanssi. Eivät kaikki naisetkaan tanssi. Mutta jotkut miehet ja jotkut naiset tanssivat. Tanssi, laulu, maalaus tai urheilu – yleensä niin sanotut taito- ja taideaineet ovat ihmisille herkkiä asioita. Niissä mennään identiteetin sensitiivisimmille alueille, koska niiden kautta voimme ilmaista omia tunteitamme, omaa ruumiillisuuttamme, omaa identiteettiämme. Kyse ei ole vain asioiden osaamisesta, vaikka paljon siitäkin, vaan myös rohkeudesta ilmaista itseämme. Olla paljaana itsemme, tunteidemme ja ruumiillisuutemme kanssa. Tanssissa yhdistyvät nämä kaikki vielä selvemmin kuin muissa mainituissa ilmaisumuodoissa.

Tanssi ei ole vain tanssia; se on ihmisen tapa olla maailmassa. Tietysti on monenlaista tanssia – tanssin genrejä/lajeja ja niihin kytkeytyviä alakulttuurisia merkityksiä on lukematon tai tanssimaton määrä. On aivan eri asia tanssia rockia diskossa, humpkaa lavatansseissa, nykytanssia esityksessä tai senioritanssia eläkeläisten juhlissa.

Tanssihistoriani

Aluksi pieni kertaus, katse kokemuksellisuuteni ajallisuuteen akselilla menneisyys, nykyisyys, tulevaisuus. Aloitan kaukaa: isäni ja äitini tiesin jo lapsuudessani 1960-luvulla hyväksi, ellei peräti erinomaisiksi, tanssijoiksi. Juhlissa, joita tosin oli aika harvoin, huomasin, että he hallitsivat niin valssin, jenkän kuin varsinkin polkan erittäin hyvin. Kummatkin olivat olleet urheilujärjestöjen liittojuhlissa tanssimassa.

Ajalta ennen kouluikäni muistan, miten 1950-luvun alkupuolella syntyneet siskoni opettelivat ilta illan jälkeen tanssiaskeleita, jotta olisivat päässeet samalle tasolle vanhempieni kanssa. Ja että saisivat luvan lähteä ”lavoille”. Siihen tarvittiin meidän perheessä kunnollinen tanssitalo – lavoille ei menty vain notkumaan eikä viettämään epätervettä elämää.

Minä olin kuitenkin eri sukupolvea. Kun oma teini-ikäni koitti, lavat kuolivat yksi toisensa jälkeen huviveron iskettyä urheilu- ja nuorisoseuratoimijoihin negatiivisesti. Ja minä olin rokkisukupolvea, parhaimmillaan tai pahimmillaan punkrocksukupolvea. Tai ainakin diskohile.

Vanhat tanssit olivat ”out” – koulussakaan ei tietenkään 1970-luvulla tanssittu mitään vanhojen tansseja, saati että poikalypseolaisia olisi opetettu niitä tanssimaan. Kateeksi käy tytärtäni, jonka kanssa viikonloppuna valikoitiin hänen lukion 1. luokan luokkakuvastaan vanhojen tanssiin partneria. Vanhojen tanssit tuntuvat nyt olevan koko lukioajan tärkein tapahtuma. Hyvän parin oli tyttö löytänyt, vaikka poikia onkin niin vähän, että osa heistä joutuu/pääsee tanssimaan useana vuonna.

Mutta ei pidä luulla, että vein tyttöjä vain kuuntelemaan diskomusaa tai rockia. Sillä kyllä mekin tanssimme, rokkasimme varsin paljon. Kassit vaan ringin keskelle ja menoksi oli kyse sitten Hurriganesien keikasta tai Abban levyistä. Askeleet ja muut kuviot sai itse keksiä, vaikka ruumiinkieli olikin kohtuullisen rajattua myös teini-ikäisten ”vapaassa rokissa”. Itse taisin kyllä olla sieltä liikkuvimmasta päästä.

Opiskelu-aika oli parasta tanssiaikaa. Opiskelijabileissa tanssittiin ja puhuttiin tietysti asiaa – maailmaa parannettiin molemmilla tavoilla. Liikunnalla piti myös opiskella ne vanhojen tanssien askeleetkin, vaikka ei niille kovin paljon käyttöä vielä silloin ollut. Polkkaa en oppinut erityisen hyvin, vaikka meriitiksi on mainittava se, että autoin kurssini toivottomimman tanssijan läpi ”polkan minimeistä” toimimalla hänen parinaan. Silloin ei opettajammekaan tiennyt kumpi vei ja kumpi vikisi, mutta ”polkalta se kumminkin

näytti” ja niin ystävistäni leivottiin lopulta liikunnanopettaja. Varmaan hänkin opettaa nyt vanhojen tansseja koulussaan.

Erilaisia tanssikokemuksiani

Viime syksynä (2009) laajensin tai syvensin tanssikokemuksiani osallistumalla Teatterikorkeakoulun avoimen yliopiston ikääntyville tarkoitettulle kurssille. Toimme mukamme tarinamme, jonka pohjalta kukin teki pienen koreografian, mutta teimme myös pienen yhteisen tanssin. Kurssilla opettelimme jonkin verran myös tanssillista liikuntaa – varsinkin mielikuvien käyttöä ja erilaisia tanssiin ja muuhunkin liikuntaan sopivia harjoitteita.

Vaikka kurssi oli varsin lyhyt – tai ainakin siltä se nyt tuntuu – niin jotakin siinä myös tapahtui. Se jokin oli varmaan sellaista, että tanssia voi myös isomman tarinan kuin vain yhden biisin. Tanssilla voi ilmaista enemmän kuin kyseisen tanssin tai kappaleen tunnelman tai enemmän kuin oman itsensä sen hetkisen fiiliksen. Tanssi ja tanssija voi olla myös toisten katseen ja tulkintojen kohde.

Kun maaliskuussa täytin 50 vuotta ja siirryin seniorisarjaan, niin järjestin juhlat, joissa esitin tanssin – tai oikeastaan useammankin. Tärkein oli kuitenkin aivan aluksi esittämäni tanssi, joka kertoi tietyn tarinan. Ja vaikka en ole kenellekään kertonut, mikä se alkuperäinen tarina oli, niin kaikilla tuntui olevan oma vankka tulkintansa siitä, mistä tanssissa oli kyse. Vaikutus oli melkein järäsyttävä.

Tanssissa oli voimaa, jota en uskonut siinä olevan. Kysehän ei ollut siitä, että olisin tanssinut hyvin – päinvastoin. Kyse oli siitä, että olin läsnä, tanssin tosissani. Se ei muuten ole helppoa. Tiedän sen nyt vielä paremmin, sillä olin koko kevään mukana uuden tanssin keskuksen Zodiakin tanssiproduktiossa 34 muun tanssijan kanssa. Vain neljä meistä oli ammattilaisia, loput hakeutuivat mukaan enemmän tai vähemmän satunnaisesti. Nuorin oli noin kaksikymppinen, vanhin täyttänyt seitsemänkymmentä.

Harjoittelimme paljon, parhaimmillaan 16 tuntia viikossa. Keskeistä oli läsnäolon oppiminen, mukaan heittäytyminen ja pelon voittaminen. ”Ei ole oikeaa tapaa tehdä tätä”, oli ehkä yleisin ohje koreografiltamme **Eeva Muilulta**. Kerta kerran jälkeen yritimme löytää läsnäolon tilaan, jossa olimme yhtä aikaa sekä yksilöitä, pienryhmän jäseniä että koko yhteiskunnan osasia. Esityksen nimi ”Yhdessä” kuvasikin juuri tuota tilaa, jossa aina olimme sekä yksin että yhdessä.

Tanssiessa olemmekin konkreettisesti sekä yksin että yhdessä. Paritanssissa yksilöllisyyden joutuu väliaikaisesti minimoimaan tai ainakin toisen ihmisen joutuu ottamaan aivan toisella tavalla huomioon kuin normaalisti. Täytyy olla sensitiivinen toisen liikkeille, tunteille ja tuntemuksille. Ja pitää noudatella tanssin sääntöjä, musiikin rytmiä, toisten tanssijoiden liikkeitä.

Aina en ole kovin hyvä kahlitsemaan itseäni tanssin ulkoisiin normeihin – mielelläni tempaan itseni ja parini leikin maailmaan ja uusiin teatraalisiin tulkintoihin, tanssi-ilmaisuun. Luova tanssi tai miksi sitä kutsutaankin onkin minulle sopivinta. ”Kehollinen leikki”, millä nimellä Eeva teostaan kutsui, sopi minulle loistavasti. Tanssi on aina ollut minulle kehollinen, mielellinen, merkityksellinen leikki. Leikki, jossa tanssi on väliaine, ilma tai vesi, joka houkuttaa ilmaisemaan, kohtaamaan, eroamaan.

Tanssin kokemuksellisia tulkintoja

Oli niin tai näin – ihmisten on hyvä pohtia sitä miksi he tanssivat tai miksi he eivät tanssi. Minkälaisia kokemuksia he tanssista hakevat ja saavat tai kenen kanssa ja missä roolissa tanssiin lähtevät. Kokemus voi

olla hyvä elämys, mutta se voi olla myös oikein merkityksellinen kokemus. Kokemus, jossa oma identiteetti rakentuu ja muokkautuu. Sellainen, joka minulla oli synttäreilläni – sen kokemuksen jälkeen en ole ollut entiseni.

Mutta tanssi sopii mainiosti myös osallisuuskokemukseksi, siihen, että kuuluu johonkin (tanssivaan) yhteisöön. Senioritanssijat ovat varmasti tällaisen osallistavan yhteisöllisyyden parhaita esimerkkejä. Ja osa heistä – tai teistä – on aktiivisia toimijoita, joille tanssien tekeminen ja ohjaaminen on kaikki kaikessa.

Toisin sanoen: senioritanssija voi saada harrastuksestaan niin elämyksiä, merkityksellisiä, osallistavia kuin toimijuuskokemuksiakin. Ei siis mikään huono harrastus vai pitäisikö sanoa – elämäntapa!

Tiihonen Arto (2010) Miten minusta tulisi (seniori)tanssija. Senioritanssi 1/2010, 4-6.

Tiihonen A. 2011. Miten minusta tulisi (seniori)tanssija? . Blogi sivulla (<http://www.miksiliikun.fi/2011/11/24/173/>) 24.11.2011.